

מטעמי תורת זילים

פרשת ויקרא – סוד הקרבנות בבית המקדש

התורה מאריכה לתאר את עבודת הקרבנות כמו שנאמר על קרבן עולה "ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן הבמה מן הקרבן ויחטא את קרבנו את קרבנו: אם עלה קרבנו מן הקרבן זכר תמים וקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ליהוה" (ויקרא א, א-ג). ואמרו רבותינו כי ענין הקרבנות הוא מסודות התורה (צורור המור' לר' אברהם סבע חמיו של ר' יוסף קארו פרשת ויקרא ד"ה ולפי שענין) **העמוקים מאוד** (שושן סודות' לתלמיד הרמב"ן אות תצג) **ומי ימצאנו. ורוחקים הם מדעת בני האדם** (נחלת בנימין' על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קי"ו ד"ה מצות מעשה הקרבנות) **לפי שהם בסוד ה' ובדעת עליון אשר הם למעלה מהשכל** (נחלת בנימין' מצוה קי"ו ד"ה ועוד הואיל כי אינה). **וטעמים נעלם מאוד** (ידרשות על התורה' לר' יהושע אבן שועיב תלמיד הרשב"א סוף פרשת ויקרא דף לו ע"א טור א). **והם בלי חקר וסוף** (ישל"ה הקדושי' מסכת תענית אור תורה פרק 'מענין העבודה' ד"ה וסודות עמוקות) **והדברים עתיקים** (נחלת בנימין' מצוה קי"ו ד"ה מצות מעשה הקרבנות). **וגם מה שידוע בהם אין רשות לומר, אלא רק 'לגלות טפח ולכסות טפחיים'** (שושן סודות' לתלמיד הרמב"ן אות תצג).

ויש להתבונן, מדוע הקב"ה ציוה את ישראל להביא קרבנות של בהמות ועופות על המזבח שהיה במשכן ואחר כך בבית המקדש?

יש נפשות של רשעים חוטאים המתגלגלות בתוך בעלי חיים

ישנם בני אדם חוטאים שמחמת כן צריכים להתגלגל בתוך בעלי חיים (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ד נהר כז) **ולהיות דבוקים בחלק 'הטוב' שבהם עד שיתמרק עוונם** (ישם משמואל' לר' שמואל בורנשטיין מסוכוצ'וב פרשת ויקרא שנת תרע"א ד"ה 'ברש"י מן הבהמה ולא כולה' בשם מהר"ח"ו). **סוג הבעל חי שמתגלגלים בו תלוי בגודל עוונה של הנפש**. אם ישרה היא בעיני הבורא – אזי היא תתגלגל בבהמה הראויה לקרבן. ואם היא לא ישרה בעיני הבורא – תתגלגל בבהמה הראויה לאכילה אך לא ראויה לקרבן. ואם היא תפחת מכך – אזי היא תתגלגל בבעל חי שיהיה נבילה לכלבים. ופחות מזה – בבעלי חיים טמאים כמו גמל חמור וכלב (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ד נהר כז) **כאשר הסוג האחרון הוא גלגול קשה מאוד שכמעט אין לו תקנה** (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ב נהר מו ד"ה ולזה ע"ה אסור). **כך למשל יש ארבע כתות שאינן רואות פני שכינה והן 'כת ליצים' 'כת חניפים' 'כת שקרים' 'כת מספרי לשון הרע'** (ראה גמ' סוטה דף מב ע"א), **וכולן מתגלגלות בבעלי חיים טמאים** (ידעת חכמה' להמר"ל פרחוביצ'ר שער הידיעות פרק תשיעי ד"ה 'ויז'ל חסד לאברהם נהר כד מה שאין הקב"ה' בשם המקובלים).

אדם חוטא מתגלגל בבהמה כיון שהוא עשה כמותה, ואז יכול להיות לו תיקון על ידי שיבוא כקרבן (ישם משמואל' פרשת ויקרא שנת תרע"א ד"ה 'ברש"י מן הבהמה ולא כולה' בשם מהר"ח"ו) וזה אם טרם מותו הרהר בתשובה (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ב נהר מז). **אך אם עשה בחייו מעשים מכוערים שאינם ראויים אפילו לבהמה אזי אין לו תיקון על ידי הקרבתה** (ישם משמואל' פרשת ויקרא שנת תרע"א ד"ה 'ברש"י מן הבהמה ולא כולה' בשם מהר"ח"ו) **ואז הנפש של אותו אדם חוטא נשאר בבעל חי עד אשר תרצה את עוונה על ידי שחיטה, מיתה או דבר אחר. וצער גדול מאוד מצטער הנפש השווה בתוך הבעל חי, מה שלא ניתן לאדם לשער בדעתו** (חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ד נהר כז). **כי כשנפש אדם מתגלגלת בתוך צורת אדם רגילה, אזי האדם אינו יודע דבר מגלגולו הקודם, אבל אם הנפש מתגלגלת בתוך בהמה חיה ועוף אזי הבעל חי יודע שבגלגולו הקודם הוא היה בצורת אדם, והוא מיצר ומצטער איך ירד מצורת אדם לצורת בעל חי** (ידעת חכמה' להמר"ל פרחוביצ'ר שער הידיעות פרק תשיעי ד"ה 'ויז'ל החרדים דף מא' מספר חרדים בשם המקובלים). (ראה חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ב נהר מו **שעם הארץ אסור באכילת בשר** (ראה גמ' פסחים דף מט ע"ב בשם ר"ב) **לפי שאינו מטהר, והרי הוא עצמו עתיד להתגלגל בבשר של בעל חי**).

מטעם זה בחר ה' שיקריבו על גבי המזבח דווקא את בעלי החיים שהם נרדפים על ידי בעלי חיים אחרים כפי שנאמר "והקאלהים יבקש את נרדף" (קהלת ג, טו), ולא בחר באותם בעלי חיים טורפים שרודפים אחרי בעלי החיים הנרדפים – **משום שבבהמות הנרדפות ה' יתברך מגלגל את הרשעים שצריכים תיקון, לייסרם בייסורים על עוונותיהם על ידי בעלי החיים הרודפים אותם, ועל ידי כן הם מכלים מהם את הפשעים ומנקים מהם את החטאות** (יצמח דוד' לר' יוסף דוד משאלוניקי למחבר שו"ת 'בית דוד' חלק א פרשת ויקרא ד"ה ואפשר דהיינו הטעם). **וכע"ן זה הוא באותם חיות המדבר הנמצאות במדברות ובנחלות מרשות אדם, ומוכרחים לצודם על מנת להביאם בעל כורחם אל רשותו של האדם לאכילתו** – שגם בהם מגולגלים בני אדם אשר היו מוכי עיוורון ולא חפצו להיתקן בחייהם, ועתה מדה כנגד מדה הם מגולגלים בחיות הללו **הבורחות מרשות האדם אשר יכול להביא לתיקונן על ידי שחיטה ואכילה** (ישם משמואל' לר' שמואל בורנשטיין פרשת תולדות שנת תרע"ה ד"ה ועשה לי מטעמים).

שלמה המלך אמר על גלגול בני האדם בבהמות "אמרתני אני בלבי על דברת בני האדם לבקרם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם: כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אדם להם פמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ויותר האדם מן הבהמה אין כי הפל הבל: הפל הולך אל מקום אחד הפל היה מן העפר והפל שב אל העפר: מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היקדת היא למטה לארץ" (קהלת ג, יח-כא), "אמרתני אני בלבי על דברת בני האדם" – כלומר ישנם בני אדם שאומרים כי אלקים ברא אותם במעלה יותר מבעלי חיים, ועל כן הם אינם חוששים לצער בעלי חיים מחמת מה שמחזיקים אותם ש"בהמה המה". **אך על האמת הם אינם בהמות אלא אדם, ולא יפה עושים לצערם שהרי הם שווים "ומקרה אחד להם", שאם מצד הגוף הרי שניהם ימותו ש"פמות זה כן מות זה", ואם מצד הרוח הרי "רוח אחד לכל".** ואף שבגוף יש יתרון למי שיש לו צורת אדם, אין זה כלום כי סוף סוף "הפל שב אל העפר", על כן **"מותת האדם מן הבהמה אין".** ואף שיש בהמות בעולם שאין להם ניצוץ אדם, מכל מקום אין לצער בהמות כי "מי יודע" איזו יש לה **"רוח בני האדם העלה היא למעלה" ואיזו יש לה "רוח הבהמה היקדת היא למטה" – לכן יש לרחם על כולן כאחת** (יצמח דוד' לר' יוסף דוד משאלוניקי מחבר שו"ת 'בית דוד' חלק א פרשת ויקרא ד"ה וכע"ן זה י"ל הכתובים).

בסייעתא דשמיא הושלם מפתח הערכים המפורש שנוסף לספר "מטעמי תורת חיים" על פי בקשת רבים מן הקוראים. א"ה ובלו נדר הספר צפוי לצאת לאור בקרוב, וכאשר ייצא נפרסם ונודיע לרבים. יישר כוח לכל המסייעים והממתינים!

יש פעמים שהנפש החוטאת נדבקת בחלק 'הרע' של הבהמה שהתגלגלה בתוכה, ואז הבהמה מוסיפה לעשות מעשים מכוערים שאינם ראויים לבהמה, והם מחמת נפש הרשע המגולגלת בה שמושכת אותה למעשים אלו. וזה הענין בשור שנגח והמית אדם כפי שנאמר "וכי יגח שור את איש או את אשה וימת סקול ויסקל השור ולא יאכל את בשרו ויבעל השור נקי: ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבגליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: אם כפר יושט עליו ונתן פדיו נפשו ככל אשר יושט עליו: או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו: אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל" (שמות כא, כח-לב). ועונש הסקילה שניתן לשור מכוון לנפש הרשע המגולגלת בתוכו (ישם משמואל לר' שמואל בורנשטיין מסוכוצ'וב פרשת ויקרא שנת תרע"א דף יא ד"ה 'ברשי' מן הבהמה ולא כולה בשם מהרח"ו). וזה גם הענין עם הבהמה שרבעה אשה כפי שנאמר "וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֵל כָּל בְּהֵמָה לְרִבְעָה אֹתָהּ וְהִרְגִית אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה מוֹת יִמְתּוּ דְמִיָּהֶם בָּס" (ויקרא כ, טז). שהרי דבר זה רע אפילו לבהמה, ורק נפש הרשע המגולגלת בתוכה היא זו שמשכה אותה למעשה זה (ישם משמואל פרשת ויקרא שנת תרע"א דף יב ד"ה 'מעטת יבנו דברי רש"י').

המביא קרבן בהמה או עוף אל המזבח היה מביא בתוכה גם נפש אדם

כאשר אדם היה מביא קרבן בהמה לפני ה', אז הקב"ה היה מזמן לו בהמה שהתגלגלה בתוכה 'נפש אדם' ובה היה מתקיים הפסוק "וְיָתֵן אֲדָם תְּחִלָּתוֹ" (ישעיה מג, ד) (נחלת בנימין על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קי"ו ד"ה ועוד הואיל כי אינה). אמנם יש אומרים שה' מזמן לאדם החוטא בהמה שכבר יש בתוכה 'נפש אדם' (יצמח דוד לר' יוסף דוד משאלוניקי מחבר שו"ת בית דוד חלק א פרשת אחרי מות ד"ה 'ואל פתח אהל' בשם אחרים), ויש אומרים שכאשר האדם החוטא לוקח איזה בהמה מהבא בידו ומקדישה לקרבן, אז באותה שעה שהוא מקדישה מביא הקב"ה בתוכה רוח של איזה רשע שהגיע זמנו להיתקן (יצמח דוד לר' חלק א פרשת אחרי מות ד"ה 'ואל פתח אהל' כדעת הרב המחבר). כי על ידי הקרבנות שהיו מביאים למשכן ולמקדש היו מעלין את הנפשות המגולגלות בתוך אותם בעלי החיים (ישם משמואל לר' שמואל בורנשטיין פרשת ויקרא שנת תרע"ג בד"ה 'ברשי' מן הבהמה).

דבר זה הוא גם בקרבנות של נדרים ונדבות, כי מאת ה' הוא שאיש זה ידור נדר או נדבה להביא בהמה לבית ה' אשר 'נפש אדם' טמונה בקרבה ולהוציאה ממסגר. בין אם זה מטעם שהמקריב הוא גואלו הקרוב של נפש המגולגל או בין משום טעם אחר הגלוי לפניו יתברך שיהיה פדיונו על ידי הנודר או המנדב הזה דווקא (נחלת בנימין על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קי"ו ד"ה ועוד הואיל כי אינה. וראה טעמים לזה בערבי נחל' על התורה לר' דוד שלמה אייבשיץ פרשת ויקרא דרוש א' ד"ה עוד בדרך אחר וכו'). הגעתן של אותן נפשות בדרך נס לבהמה שאותה נוטל האדם כקרבן לה' יתברך, נרמזה בסוד הפסוק "צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מְשֻׁפָּטָה תְהוּם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ הַיְהוָה" (תהלים לו, ז), "אָדָם" – זה כנגד מי שמביא את הקרבן, ו"בְהֵמָה" – כנגד הנפש המגולגלת בה, ואת שניהם מושיע ה' על ידי הקרבת הקרבן (בעלי ברית אברהם על התורה לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א פרשת ויקרא ד"ה וידבר ה' אל בני ישראל, 'חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי מעין ה נהר כד).

לכן ה' הזהיר להרחיק את בהמות הקדשים שבמקדש מכל טומאה שנאמר "וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טֹמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשְׂרָף וְהַבֶּשֶׂר כֹּל טְהוֹר יֵאָכֵל בֶּשֶׂר: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בֶּשֶׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה יִטְמָאָתוּ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי: וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַע בְּכָל טֹמֵא בְטִמְאֹת אָדָם אוּ בְבֵהמָה טֹמֵאָה אוּ בְכָל שִׂקְץ טֹמֵא וְאָכַל מִבֶּשֶׂר זָבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי" (ויקרא ז, יט-כא), כלומר שציוה ה' יתברך דרך כלל, שכל טמא לא יאכל קדשים וכן להרחיק את הקדשים מכל טומאה, כי נפש אדם טמונה בבהמה והיא כבר היתה עשויה ורצוצה בתוך 'הקליפות' בעוונות קודם לכן, ואם ישוב ויטמא את נפש האדם יגרום לו היזק להשליט עליו את 'הקליפה'. לכן עונשו של זה שמטמא את בשר הקדשים הוא כרת שנאמר "וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי" (ויקרא ז, יט-כא) וזהו 'נפש תחת נפש' (נחלת בנימין על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קמו ד"ה והיינו טעם מצוה ד"ה ובגלל הדבר הזה).

ונרמזה הקרבת אותן הנפשות שבבהמות בפסוק "וַיִּבֶר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָן לַיהוָה" (ויקרא א, ב) "מִכֶּם" – מעצמכם ממש (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת צו ד"ה הגה ועי' היתר, 'שליה הקדושה' תורה שבכתב פרשת בחוקותי ד"ה ודע כי יש), שהן אותן הנפשות של החוטאים (מאורי אורי לר' מאיר ביקיאים פרשת תצוה ד"ה 'ונלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם האר"י ז"ל, 'שליה הקדושה' פרשת בחוקותי ד"ה ודע כי יש, 'נחלת בנימין' מצוה קמו ד"ה אבל עוד טעם אמיתי בדבר). לכן לא נאמר בפסוק "כִּי יִקְרִיב אָדָם מִכֶּם" אלא "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם" – לומר שהקרבן עצמו הוא "מִכֶּם" (מאורי אורי לר' מאיר ביקיאים פרשת תצוה ד"ה 'ונלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם האר"י ז"ל, 'יצמח דוד' חלק א פרשת ויקרא ד"ה ובה יתורץ הכתוב וסמך ידו על ראש העולה).

מטעם זה דגים פסולים להקרבה על גבי המזבח שבמקדש. כיון שבדגים מתגלגלות נפשות של צדיקים אשר צריכות מעט מירוק על דבר מועט שעשו, ומתגלגלות רק מחמת שהקב"ה מדקדק עמהם כפי שנאמר "וּסְבִיבּוֹ יִשְׁעָרָה מְאֹד" (תהלים ג, א). לכן די להם באיסוף הדגים וקיבוצם על מנת לתקנם כאשר ה' מזמן אותם לידי אדם כשר, והוא מעלה את נפש הצדיק אשר במעי הדגה. ואילו עיקר הטעם של הקרבת הקרבנות הוא כדי לזכותם ולהעלות את הנפשות של בני האדם הרשעים הטמונים בקרב הבהמות, להיות גמר דינם באש המזבח, מה שאין כן אצל הדגים שלא מגולגלות שם נפשות של רשעים (נחלת בנימין על טעמי המצוות לר' יצחק בנימין וואלף מצוה קי"ו ד"ה זכר תמים יקריבנו וגו') (להרחבה על ענין נפשות הצדיקים המגולגלות בתוך הדגים ראה אחד ממאמריו לפרשת וארא – 'לגולי הנשמות שבדגים').

וכן מטעם זה חל איסור לשחוט בהמות קדשים מחוץ לעזרה כפי שנאמר "אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוּ כֶשֶׂב אוּ עֵז בַּמִּחְנֶה אוּ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחְנֶה: וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיאוּ לְהַקְרִיב קֶרְבָן לַיהוָה לְפָנָי מִשְׁפַּח יְהוָה דָּם יִחֹשֵׁב לְאִישׁ הַהוּא דָם שִׁפָּךְ וְנִכְרְתָה הָאִשָּׁה הַהוּא מִקְרַב עַמּוֹ" (ויקרא יז, ג-ד) (ראה רש"י ויקרא יז, ג). וגזרה התורה עונש כרת למי שעושה כן, לפי שבהמות המוקרבות לכפרת החוטא הם על מנת לתקן את נפש האדם המגולגלת בהם, וכאשר הוא שוחט מחוץ לעזרה לא מתוקנת הנפש שבבהמה, ונחשב לו שהוא שפך את דם האדם שבבהמה והרגו בחינם – לכן השוחט מתחייב על כך עונש 'כרת'. אמנם השוחט לא מתחייב 'מיתת בית דין' כדון הורג אדם ממש, לפי שנפש האדם לא היתה בתוך גוף של אדם שנברא "בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים" (בראשית ט, ו) אלא רק בגוף של בהמה (יצמח דוד למחבר שו"ת בית דוד חלק א פרשת אחרי מות ד"ה ואל פתח אהל).

נפש אדם שבבהמה באה לתיקונה על ידי מעשי ההקרבה ואכילת הקרבן

כאשר הגיע זמנן של נפשות הרשעים לחזור אל מקורן אחרי סבל ודינים כפי שנקצב להם בבית דין של מעלה, אזי הקב"ה היה מגלגל אותן בתוך בהמות ומזמן אותן לידי הקרבה (נחלת בנימין) על טעמי המצוות לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה צא ד"ה טעם מצוה זו, ושם הן יכולות לבוא לתיקון על ידי שיקריבו את הבהמות על גבי המזבח כהוגן (טעמי המצוות) למהרח"ו על ליקוטי תורה; להארי"י ז"ל פרשת ויקרא ד"ה מצות קרבנות). וזהו עיקר הטעם של הקרבת הקרבנות (נחלת בנימין) על טעמי המצוות מצוה צא ד"ה טעם מצוה זו), והוא סוד גדול בבהמות (חסד לאברהם) לרי' אברהם אזולאי מעין ב נהר מז ד"ה ובזולת טעם זה) המוקרבות, אשר מתקנות את הנפשות החוטאות (מאורי אורי' לרי' מאיר ביקיאים פרשת תצוה ד"ה ונלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם הארי"י ז"ל) של פושעי ישראל (חסד לאברהם) מעין ב נהר מז ד"ה ובזולת טעם זה' עיי"ש) על ידי מעשה הקרבנות (מאורי אורי' לרי' מאיר ביקיאים פרשת תצוה ד"ה ונלע"ד שאפשר שבא' מהרמ"ע בשם הארי"י ז"ל). ואחר כך הנפשות שבות אל מקום מעלתן עם עליית החלק הטוב שבבהמה אשר מתברר ועולה (שם משמואל' לרי' שמואל בורנשטיין מסוכוצ'וב פרשת ויקרא שנת תרע"א דף ד' ד"ה 'ברשי"י מן הבהמה ולא כולה).

זריקת הדם על המזבח היתה גם חלק מהפעולות לעילוי הנפש שבבהמה שנאמר "כִּי הַדָּם הוּא בְּנִפְשׁוֹ יִכְפֹּר" (ויקרא יז, יא) (שפתי כהן על התורה; לרי' מרדכי הכהן מצפת פרשת אחרי מות ד"ה איש איש מבית ישראל). לכן אסרה התורה לאכול את הדם כי בזה האדם האוכל מונע את הנפש מלהשלים את גלגולה. ומשום כך מדה כנגד מדה גם אדם האוכל דם לא יתקרב אלא יכרת שנאמר "וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכַל כֹּל דָּם וְנִתְתִּי פָנָי בְּנִפְשׁוֹ הַאֲקַלְתִּי אֶת הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֶתָּה מִקִּרְבִּי עִמָּוּ: כִּי נֶפֶשׁ הַבְּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נִתְתִּי לָכֶם עַל הַמְזִבְחַת לְכַפֵּר עַל נִפְשֹׁתֵיכֶם" (ויקרא יז, י"א) (שפתי כהן על התורה; תלמיד תלמידו של הארי"י ז"ל פרשת אחרי מות ד"ה איש איש מבית ישראל). וכן החלב של הבהמה הוא מושב לחלק הנפש של האדם (נחלת בנימין) על טעמי המצוות לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה קיי"ו ד"ה זכר תמים יקריבנו וגו' בשם הרקנאטי), לכן ישראל הצטוו "וְאֵת כָּל חֲלָבֹו יִקְרִיב מִמֶּנּוּ" (ויקרא ז, ג) (נחלת בנימין) מצוה קיי"ו ד"ה זכר תמים יקריבנו וגו'). וכן הצטוו "וְלֹא יִלְוּ חֲלָב חַי עַד בִּקְרָא" (שמות כג, יח) (נחלת בנימין) על טעמי המצוות לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה צא ד"ה טעם מצוה זו) כלומר שלא יהיה החלב מחוץ למזבח כל הלילה (רשי"י שמות כג, יח) (להרחבה על ענין הנפש שנמצאת בתוך הדם של האדם והבהמה ראה אחד ממאמרינו לפרשיות אחרי מות קדושים – כיסוי הדם ואיסור אכילתו).

ועוד היה תיקון לנפש שבבהמה באכילת הקרבן, וזה סוד מה שאמרו רבותינו 'הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים' (ראה גמ' יבמות דף צ ע"א), 'בעלים' – הכוונה לבעלי הרוח שבאותה הבהמה (מנגיד מישירים) למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת ויקרא ד"ה ודע שסוד, 'מצודת דוד' על טעמי המצוות להרדב"ז מצוה שנ, 'שלי"ה הקדושי' שער האותיות אות קי' ויש רמז בפסוק, 'נחלת בנימין' לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה קמו ד"ה אבל עוד טעם אמיתי בדבר). וכשם שבאכילת קרבן 'החטאת' על ידי הכהנים נתקנות הנפשות המגולגלות בקרבן, כך גם באכילת קרבן שלמים שדינו להיאכל על ידי כל אדם נתקנות אותן הנפשות (נחלת בנימין) מצוה קמו ד"ה אבל עוד טעם אמיתי בדבר). ולכן היה נס במקדש שמעולם לא הסריח 'בשר הקודש' (ראה פרקי אבות ה, ה), כי בזה הנפשות של בני ישראל אשר בתוכם לא נמסרו בידי 'רוח הטומאה' (נחלת בנימין) לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה קמו ד"ה ויבגל הדבר הזה' עיי"ש) (וראה 'חסד לאברהם' מעין ב נהר מז ד"ה יוזה סוד גדול' שכתב כי מאז שנחרב בית המקדש ואין קרבנות להיתקן בהם נפשות הרשעים אי הן נתקנות על ידי מיתת הקטנים בר מינו).

תיקון נפש החוטא המגולגלת בבהמה, מתבצעת גם על ידי שטובחים ושוחטים את אותה הבהמה (חסד לאברהם) לרי' אברהם אזולאי מעין ב נהר מז ד"ה ובזולת טעם זה) ועושים בה פעולות של סקילה, שריפה, הרג וחנק (יצמוח דוד' חלק א פרשת ויקרא ד"ה עיילי מ"ש אדם כי יקריב מכם' בשם ספר 'הקנה' וד"ה ולפי זה היינו) ואז היא נתקנת ועולה לריח ניחוח (שם משמואל' לרי' שמואל בורנשטיין מסוכוצ'וב פרשת ויקרא שנת תרע"א דף י"א ד"ה 'ברשי"י מן הבהמה ולא כולה' בשם מהרח"ו) בעליית עשן הקרבן (בעלי ברית אברהם) לרי' אברהם אזולאי פרשת ויקרא ד"ה וידבר ה' אל בני ישראל, 'חסד לאברהם' לרי' אברהם אזולאי מעין ב נהר כד) מאש המערכה שעל גבי המזבח, אל אוצר בית ה' מקור מחצבתה (נחלת בנימין) על טעמי המצוות מצוה צא ד"ה טעם מצוה זו, 'נחלת בנימין' מצוה קיי"ו ד"ה מן הבקר להוציא את הנעבד). וזה בסוד מה שאמרו רבותינו כי מעולם "לא נִצְחָה הַרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֶשֶׂן" (ראה אבות ה, ה), של המערכה (נחלת בנימין) מצוה קיי"ו ד"ה מן הבקר להוציא את הנעבד), כלומר ש"הרוח" לא מנעה מהעשן להיות מתמר ועולה למעלה (רבינו עובדיה מברטנורא על פרקי אבות ה, ה).

נפש אדם שבקרבת מתעלה על ידי האש שיורדת משמים על המזבח

כיוון שנפש החוטא באה בתוך גוף הקרבן ונשרפת על גבי המזבח לעלות לרצון לפני ה', הרי שאין זה כבוד של מעלה שבנפש שהיא חלק אלוה ממעל תשלוט אש זרה של בשר ודם. לכן היתה יורדת אש מן השמים על גבי המזבח, ועל ידה היתה נאספת הנפש אל שורשה. וזה מה שנאמר "וְהָאֵשׁ עַל הַמְזִבְחַת תֹּקֵד בּוֹ" (ויקרא ו, ה), "בו" – אין הכוונה למזבח אלא לנפש המוקרבת על גבי המזבח. וזה מה שאמר יצחק אבינו לאברהם אביו לפני העקידה "וְיֹאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אֲבִי וְיֹאמֶר אֲבִי וְיֹאמֶר הֲנִי בְנִי וְיֹאמֶר הֲנִי הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאֵיךְ הִשָּׂה לְעֹלָה" (בראשית כב, ז) "וְיֹאמֶר הֲנִי הָאֵשׁ וְהַעֲצִים" – שיצחק אבינו ראה את "האש" שהביא אברהם אבינו, ואמר לו שכיון שהוא מביא אש של בשר ודם, הרי שאי אפשר מעתה להקריב בה אדם שהרי איננו ראוי לשלוט בו, ואם כן "אֵיךְ הִשָּׂה לְעֹלָה"? (נחלת בנימין) לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה קלג ומצוה קלד ד"ה אבל להודיעך עיקר טעם).

אף שהיתה יורדת אש מן השמים על המזבח, היה מצוה להביא לשריפת הקרבן גם אש של בשר ודם שנאמר "וְנִתְּנוּ בְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמְזִבְחַת" (ויקרא א, ז) (רשי"י ויקרא א, ז). והטעם בזה, לפי שהאש של מעלה היתה באה רק על מנת 'לעכל' את נפש החוטא הטמונה שם, ולא לעיכול גוף הקרבנות. והראיה לכך, שהרי 'אש של מעלה' אוכלת דברים לחים כאילו הם יבשים, וכל שכן שאם היתה מעכלת את גוף הקרבנות היא לא היתה משאירה גם אפר. כך היה בזמן אליהו הנביא עם נביאי הבעל שאליהו הנביא הקריב קרבן בהר הכרמל ושפך עליו מים כפי שנאמר "וַיִּבְנֶה אֶת הָאֲבָנִים מְזִבְחַת בָּשֶׂם וַיִּהְיֶה וַיַּעַשׂ תְּעֵלָה כְּבִית סְאִתִּים זָרַע סָבִיב לְמִזְבְּחֹו: וַיַּעֲרֹף אֶת הָעֵצִים וַיִּנְתַּח אֶת הַפֶּר וַיִּשָּׂם עַל הָעֵצִים: וַיֹּאמֶר מְלָאוּ אַרְבָּעָה כְּדִים מִיָּם וַיִּצְקוּ עַל הָעֵלָה וְעַל הָעֵצִים וַיִּשְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיִּשְׁלְשׁוּ וַיִּשְׁלְשׁוּ: וַיִּלְכְּוּ הַמַּיִם סָבִיב לְמִזְבְּחֹו וְגַם אֶת הַתְּעֵלָה מְלֵא מַיִם" (מלכים א' יח, לב-לה), ואז ירדה אש מן השמים ואכלה את הקרבן ואת כל מה שהיה עמו שנאמר "וַתִּפַּל אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפְרָר וְאֶת הַחֶפֶץ וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּתֵעֵלָה לַחֲכָה" (מלכים א' יח, לח) (נחלת בנימין) מצוה קלג ומצוה קלד ד"ה ומשום הכי אף שאש יורד).

הקב"ה לא חפץ שהרשעים יתגלגלו בבהמה אלא שישבו בתשובה בחייהם וימנעו מהגלגול. וכפי שנרמז בדברי דוד המלך "כי לא תחפץ זבח ואתנה עולה לא תרצה: זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדחה אלהים לא תבזה: הטיבה בראצונך את ציון תבנה חומות ירושלים: אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחת פרים" (תהלים טא, יח-כא), "כי לא תחפץ זבח ואתנה עולה לא תרצה" – כלומר אתה ה' לא חפץ שיתגלגל הרשע בבהמה וייעשה זבח כקרוב, אלא עיקר הזבח שאתה חפץ בו הוא "רוח נשברה לב נשבר ונדחה" כלומר שישבו בתשובה בחייו, ואז "לא תבזה" אותו בגלגול בתוך בהמה. ועוד לעתיד לבוא כאשר אתה ה' יתברך תשוב ותטיב "ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים", אז "תחפץ זבחי צדק עולה וכליל" – כלומר אז תחפץ באותם קרבנות שיעלו על מזבחך שעל ידם יתקנו אלו שנאלצו להתגלגל, ויתעלו ממדרגת "פרים" להיות במעלת אדם רצוי ומקובל (יצמח דוד' לרי' יוסף דוד משאלוניקי מחבר שו"ת בית דוד' חלק א פרשת ויקרא ד"ה ובה י"ל הכתובים כי לא תחפץ זבח).

מחמת הפגם של הנפשות המגולגלות בבעלי החיים הם נפסלים לקרבן

יש נפשות של רשעים ממש שגם אם יתגלגלו בבהמה טהורה, הרי שהם יפגמו מלהיות קרבים על המזבח – כי לא שייך שיוקרבו לגודל קדושת המשכן ובית המקדש (יחסד לאברהם' לרי' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א מעין ב נהר מז ד"ה ובוולת טעם זה). **לכן התורה הקפידה על שלימותם של קרבנות הבהמות** (ראה יאונקלוס' ויקרא ג, א) כפי שנאמר "לְרַצְנְכֶם תָּמִים זָכָר בְּבָקָר בְּשָׂבִים וּבְעֵזִים: כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרְבוּ כִּי לֹא לְרַצּוֹן יִהְיֶה לְכֶם" (ויקרא כב, יט-כ), **כי היות הבהמות בעלי מומים, הרי שלבושם מעיד על לובשם שהנפשות המגולגלות בהם עדיין פגומות ולא הגיע עת תיקונן** (נחלת בנימין מצוה קי"ז ד"ה ולכפ אמרה תורה תמים). **וזהו סוד הטריפות שהיו נמצאות בבהמות** (מאורי אורי' לרי' מאיר ביקיאים פרשת תצוה ד"ה וינלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם האר"י ז"ל) **שהוא כוח המוות שהתערב בה בעודה חיה אשר מורה כי התגלגלה בה נפש של רשע ואין לה תיקון בקרבן** (ישם משמואל' פרשת ויקרא שנת תרע"א דף יב ד"ה יומעתה יובנו דברי רש"י) **על המזבח, כי עדיין היא צריכה מירוק** (מאורי אורי' פרשת תצוה ד"ה וינלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם האר"י ז"ל). **לכן בזמן המקדש היו בודקים את הסרכות והאונות של הבהמה, ואם היה נמצא בהם טריפה לא היו מעלים את הבהמה אל מזבח ה'** (מאורי אורי' פרשת תצוה ד"ה וינלע"ד שאפשר שבא לרמוז' מהרמ"ע בשם האר"י ז"ל).

וזה גם הטעם שבהמה שרבעה ונרבעה פסולה לקרבן (ראה רש"י ויקרא ג, ב), **כי מעשים אלו מורים שמגולגלת בה נפש של רשע שאין לה תיקון בקרבן. וכן הוא בשור שעבדו אותו עבודה זרה שהוא נפסל לקרבן במזבח, לפי שאם הגיע לו כך הרי זה מורה שמגולגלת בו נפש רשע שאין לה תיקון בקרבן. והוא הדין בצאן שהוקצה לעבודה זרה שנפסל לקרבן, כי זה מורה על נפש של רשע המגולגלת בו. וכן הוא בצאן שהמית אדם, שאם עשה זאת על אף שבטבעו של הצאן יש מדת הכנעה, הרי זה מורה על עוצם רשעות המגולגל בו והוא נפסל לקרבן** (ישם משמואל' לרי' שמואל בורנשטיין מסוכוב' פרשת ויקרא שנת תרע"א דף יב ד"ה יומעתה יובנו דברי רש"י). **וכל אלו צריכים עדיין מירוק אחר מירוק ולא יכולים לעלות לריח ניחוח במזבח** (ישם משמואל' פרשת ויקרא שנת תרע"א דף יט-כ ד"ה וברש"י מן הבהמה' עיי"ש). **ויש אומרים שבנוסף לכך הנפש המגולגלת בהם תצטרך ליבון גם על מה שנעשה איסור בבהמה בזמן היותה שם – וזה עוד טעם לכך שנפסלה עתה מהמזבח** (נחלת בנימין מצוה קי"ז ד"ה ימן הבקר להוציא את הנעבד' עיי"ש).

הפסול שנמצא בקרבן מעיד על הפגם של נפש הרשע המגולגלת בתוכה. **כגון שאם האדם חטא בשלוש עבירות של 'גילוי עריות' עבודה זרה' ו'שפיכות דמים' הוא נעשה טמא ואינו ראוי למקדש של מעלה, וצריך מירוק וטהרה על הטומאה שאחזה בו.** ואם יתגלגל בבעל חי הוא יהיה פסול להקרבה, שכאשר הפסול הוא משום 'רובע ונרבע' הרי הוא סימן שהנפש המגולגלת בה עברה בגלגול קודם על איסור גילוי עריות. ואם הפסול הוא משום 'מוקצה ונעבד' הרי הוא אות שהנפש עברה בגלגול קודם על איסור עבודה זרה. ואם הפסול הוא משום שור 'נוגח שהמית' או שנעשה טריפה – הרי הוא אות שעברה הנפש בגלגול קודם על איסור שפיכות דמים. והחטא שהיה באדם בגלגול קודם ודבוק בו הוא זה שמושך את הבהמה עדיין לאותה העבירה בגלגול הזה כמו בשור הרובע ונוגח, או שנעשה בה עונש על מעשה בגלגול הקודם כמו אצל שור הנרבע או על שנמצא טריפה (ישם משמואל' פרשת ויקרא שנה תרע"ג דף כ טור א ד"ה ברש"י מן הבהמה).

ובתוך קרבנות העופות מתגלגלות נפשות של בני אדם אשר בחייהם היו בינוניים במעשיהם, ודי להם בשחיטת 'סימן אחד' שהוא הקנה או הושט על מנת להתירם באכילה, לעומת הרשעים המגולגלים בבהמות שצריכים את שחיטת שני הסימנים. לכן לא דקדקה התורה עם קרבנות העופות, כמו שדקדקה עם הבהמות ואמרה "כל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרְבוּ" (ויקרא כב, כ) (ראה רש"י ויקרא כב, יט), **ואפילו אם קרבנות העופות הן בעלי מומים בגופם, דבר שמעיד על כך שלא הגיעו הנפשות שבתוכם לתכלית תיקונן – הרי שניתן רשות להקריבם לקדושה ולתקנן.** וזה למעט אם העופות הם מחוסרי איבר שאז הם בוודאי פסולים כי זה סימן שנפש האדם המגולגלת שם אינה ראויה לתיקון (נחלת בנימין על טעמי המצוות לרי' יצחק בנימין וואלף מצוה קי"ז ד"ה ולכפ אמרה תורה תמים). ה' ראונו נפלאות מתורתו, אמן.

ניתן לקבל את העלון בדוא"ל מידי שבוע, נא לשלוח בקשה לכתובת הבאה: alon.torat.haim@gmail.com ניתן ליצור קשר לתרומות עבור העלון וכן הנצחות והקדשות בדוא"ל הנייל או בטלפון נייד: 052-7675933 תזכרו למצוות!	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של הילד אליהו שור ז"ל בן חנה תח"י נלב"ע באי אדר א' התשפ"ב ת.נ.צ.ב.ה.	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה מרדכי בן מרים ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.
העלון לרפואת פינחס בן אסתר הי"ו נא להתפלל לרפואה שלימה של הילדה מעיינת בת נעמי קרן תח"י שתחזור לביתה בריאה ושלמה!	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עובדיה בן רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עמיאל בן אסתר ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.
העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של מוריה בת רחל רולנדה הי"ו העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של ר' פנחס בן סימני סימנה הי"ו	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של בת שרה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של אליהו בן גיטל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.
העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של שולמית אלשיב בת חיה הי"ו העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של אורי בן פריפא הי"ו	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עליה בת אסתר הי"ו העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של דוד בן מנינה הי"ו	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עליה בת אסתר הי"ו העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עליה בת אסתר הי"ו
העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של משה בן מרים הי"ו וכל בני משפחתם העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של סליה אסתר בת אלינור הי"ו	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של אברהם אהרון בן מרים הי"ו	העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עליה בת אסתר הי"ו העלון לעילוי נפש רוח ונשמה של עליה בת אסתר הי"ו